

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 093384 14 Рев
Бања Лука, 21.10.2015. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Г.С. из Б.Л., коју заступа М.В., адвокат из Б.Л., ..., против тужене ТО РС, коју заступа Д.Т., адвокат из Б.Л., ..., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 093384 13 Гж 2 од 11.12.2013. године, на сједници одржаној 21.10.2015. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 093384 13 Гж 2 од 11.12.2013. године преиначава у дијелу којим је жалба тужене одбијена и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем дијелу одлуке о тужбеном захтјеву тужитељице тако, што се жалба тужене усваја и пресуда Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 093384 12 П 2 од 25.3.2013. године у том дијелу преиначава и суди:

„Одбија се тужбени захтјев тужитељице да се обавезе тужена да јој, по основу изгубљене зараде за период од 1.10.2009. до 29.4.2010. године, исплати износ од 16.611,00 КМ са законском затезном каматом и то:

- на износ од 2.373,00 КМ, за октобар 2009. године, од 10.11.2009. године,
- на износ од 2.373,00 КМ, за новембар 2009. године, од 10.12.2009. године,
- на износ од 2.373,00 КМ, за децембар 2009. године, од 10.1.2010. године,
- на износ од 2.373,00 КМ, за јануар 2010. године, од 10.2.2010. године,
- на износ од 2.373,00 КМ, за фебруар 2010. године, од 10.3.2010. године,
- на износ од 2.373,00 КМ, за март 2010. године, од 10.4.2010. године,
- на износ од 2.373,00 КМ, за април 2010. године, од 10.5.2010. године, све ово до исплате, као и захтјев за уплату обавезних доприноса пензијског, инвалидског и здравственог осигурања на име тужитељице, за период од 1.10.2009. године до 29.4.2010. године.”

Обавезује се тужитељица да туженој накнади трошкове поступка у износу од 1.556,10 КМ у року од 15 дана под пријетњом принудног извршења, а захтјев за накнаду трошкова поступка преко овог износа, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 093384 12 П 2 од 25.3.2013. године тужена је обавезана да тужитељици исплати, на име изгубљене зараде, за период од 1.10.2009. године до 29.4.2010. године износ од 16.611,00 КМ са законском затезном каматом, за период и на износе назначене у

изреци првостепене пресуде и да уплати доприносе пензијског, инвалидског и здравственог осигурања, за исти период, а одбијен је захтјев за исплату изгубљене зараде и за уплату доприноса за период од 1.5.2010. до 15.5.2012. године, као и захтјев да се поништи одлука Управног одбора тужене број 01-325-400/09 од 15.10.2009. године о отказу уговора о раду тужитељици. Истом пресудом усвојен је противтужбени захтјев тужене–противтужитеља ТО РС (даље: тужена) и утврђено је да је апсолутно ништав уговор о раду на неодређено вријеме број 01-325-1050/07 закључен 28.11.2007. године између тужене и тужитељице–противтужене (даље: тужитељица) и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 093384 13 Гж 2 од 11.12.2013. године, жалбе тужитељице и тужене су одбијене и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев тужитељице за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 375,00 КМ.

Тужена ревизијом побија другостепену пресуду у усвајајућем дијелу одлуке по тужбеном захтјеву тужитељице, због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда у том дијелу преиначи тако, да се њена жалба усвоји првостепена пресуда преиначи и тужбени захтјев тужитељице одбије у цјелини уз накнаду трошкова поступка.

Тужитељица у одговору на ревизију тужене предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија је основана.

Тужитељица у тужби захтјевом тражи да се поништи одлука тужене којом јој је отказан уговор о раду, обавезе тужена на исплату изгубљене зараде за период од 1.9.2009. до 15.5.2012. године са каматом од доспјелости сваког мјесечног износа до исплате и уплату доприноси за тај период.

Тужена противтужбеним захтјевом тражи да се утврди да је апсолутно ништав побијани уговор о раду.

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио, да је рјешењем Владе Републике Српске број 04/1-012-1941/07 од 15.11.2007. године тужитељица именована на функцију вршиоца дужности директора (даље: в.д. директора) тужене. На основу тог рјешења тужитељица и тужена су 28.11.2007. године закључили уговор о раду на неодређено вријеме који је у име тужене (умјесто органа управљања предвиђених у члану 14. Статута тужене) потписала тужитељица, као в.д. директор тужене, а рјешењем број 04/1-012-1219/08 од 15.5.2008. године именована је за директора тужене, на период од четири године. Рјешењем Владе Републике Српске број 04/1-012-2-1477/90 од 30.7.2009. године тужитељица је разријешена функције директора и то рјешење је поништено у управном спору, пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 001905 09 од 15.3.2010. године. Након тога је разријешена новим рјешењем Владе, број 04/1-012-2-782/9 од 29.4.2010. године и против тог рјешења је тужба тужитељице одбијена пресудом истога суда број 11 0 У 003871 10 У од

28.11.2011. године. Одлуком привременог управног одбора тужене број 01-325-400/09 од 15.10.2009. године тужитељици је отказан уговор о раду, а радна књижица јој је закључена са даном 21.9.2009. године. Према подацима тужене (списак радника за исплату плата за август 2009. године) плата тужитељице у периоду у којем је радила износила је 2.393,46 КМ. Тужитељица је тужбу у овој правној ствари поднијела 16.7.2010. године, а тужена је противтужбу поднијела у одговору на тужбу од 20.10.2010. године.

Полазећи од утврђења да је одлука тужене о отказу уговора о раду тужитељици донесена по основу члана 126. став 1. тачка 2. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске", број 38/00 до 20/07, пречишћени текст-„Службени гласник“ број 55/07, даље ЗР), која предвиђа отказ уговора о раду због организационих, економских и технолошких разлога (јер да након разрешења тужитељице тужена није имала могућности распоредити је на друго радно мјесто) а не само на основу поменуто одлуке Владе о разрешењу тужитељице са функције директора тужене, првостепени суд је закључио да тужитељица изведеним доказима није доказала да је одлука о отказу уговора о раду незаконита. Стога је позивом на одредбе члана 123. и 126. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) захтјев за поништење одлуке о отказу уговора о раду, одбио. На основу података тужене о висини плате тужитељице, досудио јој је неисплаћене плате у износу од по 2.37300 КМ за период од 1.10.2009. године до 29.4.2010. године (када је тужитељица разријешена функције директора) са законском затезном каматом од доспјелости мјесечних износа до исплате и тужена је обавезана да на име тужитељице уплати доприносе пензијског, инвалидског и здравственог осигурања за исти период, а у осталом дијелу је захтјев одбијен.

Противтужбени захтјев тужене је усвојен уз образложење, да тужитељица као в.д. директор није имала овлаштење да у име тужене потпише уговор о раду и да је стога, уговор закључен супротно одредби члана 39. став 5. ЗР, и члана 15. Статута тужене, што га чини ништавим (члан 103. Закона о облигационим односима "Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО) и да као апсолутно ништав, побијани уговор не производи дејство од „закључења“, те да се код оваквог стања ствари овдје и не ради о уговору о раду, него о једностраном акту потписаном само од стране тужитељице.

Другостепени суд је прихватајући чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, жалбе странака одбио и првостепену пресуду потврдио наводећи, да због утврђене ништавости уговора о раду тужитељица нема оправданог интереса да тражи поништење одлуке о отказу тог уговора.

У овом ревизионом поступку спорна је другостепена одлука у дијелу којом је жалба тужене одбијена и првостепена пресуда потврђена у усвајајућем дијелу захтјева тужитељице за исплату неисплаћених плата и уплату доприноса за спорни период, док тужитељица није изјавила ревизију против одбијајућег дијела њеног тужбеног захтјева и усвајајућег дијела противтужбеног захтјева тужене.

Другостепена пресуда, у ревизијом побијаном дијелу, донесена је уз погрешну примјену материјалног права.

Према одредби члана 39. ЗР уговор о раду може се закључити ради обављања послова директора код послодавца, ради заснивања радног односа (став 1.); може се закључити на неодређено и на одређено вријеме, до истека мандата (став 2.); а уговор о раду, ради обављања послова директора код послодавца ради заснивања радног односа, у име послодавца закључује орган управљања (став 5. овог члана).

Уговором о раду (као актом заснивања и уређивања радног односа) успоставља се радни однос са одређеним правима, обавезама и одговорностима из радног односа, која се стичу ступањем радника на рад.

У конкретном случају нижестепеним пресудама је правоснажно пресуђено о ништавости уговора о раду означеног у изреци првостепене пресуде на основу којег је тужитељица, на темељу рјешења Владе о њеном именовању, ступила на функцију директора тужене и та одлука о ништавости уговора (како је већ речено), није предмет побијања у овом ревизионом поступку.

С обзиром на наведено и на околност да тужитељица није изјавила ревизију ни против правоснажно пресуђеног дијела одлуке о одбијању њеног захтјева за поништење одлуке о отказу уговора о раду, погрешно је схватање нижестепених судова да јој припада право на неисплаћене плате и на уплату доприноса за период од отказа уговора о раду (15.10.2009. године) до доношења рјешења Владе о њеном разрјешењу (24.9.2010. године) које је законито, јер је пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 003871 10 У од 28.11.2011. године одбијена тужба тужитељице против наведеног рјешења.

Ово из разлога што због ништавости предметног уговора (члан 103. ЗОО у вези са чланом 39. став 1., 2. и 5. ЗР) и, по оцјени овога суда, тужитељица нема својство лица које је уговор о раду закључило ради обављања послова директора код послодавца, ради запослења (члан 39. став 1. ЗР), јер јој за стицање тог својства није довољно само рјешење Владе о именовању на функцију директора тужене (које је било на снази до 24.9.2010. године, као дана њеног разрјешења) него и уговор о раду, кога тужитељица, с обзиром на ништавост спорног уговора и на правоснажно одбијени захтјев тужитељице за поништење одлуке тужене о отказу уговора о раду, нема. Ништавост уговора о раду одузима правно дејство уговора и то од момента његовог настанка, тако да уговор о раду није ни настао и не производи дејство од самог почетка.

Код оваквог стања ствари и код чињенице да тужитељица након отказа уговор о раду није обављала послове директора тужене (она то и не тврди) и да се не може говорити ни о фактичком раду, нема основа за плаћање изгубљене зараде тужитељици и за уплату доприноса за спорни период. Зато је примјеном напријед споменутих законских одредби, у вези са одредбом члана 104. став 1. ЗОО (према којој се посљедице ништавости састоје у успостављању стања какво је било прије закључења ништавог уговора и обавези сваке странке да врати

другој све што је примила по основу таквог уговора), побијана пресуда преиначена у ревизијом побијаном дијелу, као у изреци ове пресуде.

Имајући у виду разлоге садржане у образложењу ове пресуде, образлагање ревизионог приговора о недостатку пасивне легитимације тужене (при чему ревидент тврди да је Република Српска легитимисана, чији органи су тужитељицу именовали и разријешили), као и осталих приговора ревизије, указује се беспредметним.

Из напријед наведених разлога а на основу одредбе члана 250. став 1. ЗПП ревизија тужене је усвојена и побијана пресуда преиначена, као у изреци.

Када суд преиначи одлуку против које је поднесен правни лијек, сагласно одредби члана 397. став 2. ЗПП, одлучиће о трошковима цијелог поступка. Тужитељица је изгубила спор па је дужна туженој накнадити трошкове поступка (члан 386. став 1. ЗПП). Имајући у виду врсту спора, према одредби члана 2. тар. бр. 2., 9. и 12. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката ("Службени гласник Републике Српске", број 68/05, даље АТ), туженој припада право на накнаду трошкова у укупном износу од 1.556,10 КМ, који се састоје: од трошкова првостепеног поступка у износу од 678,60 КМ, на који износ је у трошковнику и определијељен овај захтјев и на име састава жалбе и ревизије у износу од по 438,75 КМ (тар. бр. 2. став 3. АТ), који износ тужени тражи са састав жалбе, док је захтјев за накнаду трошкова састава ревизије, преко овог износа, одбојен.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић